

Tomasz Olejnik

Wykorzystywanie sił i środków przez administracje lokalną : przykład powiatu oleskiego

Kultura Bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje nr 9, 79-99

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Tomasz Olejnik - WYKORZYSTANIE SIŁ I ŚRODKÓW PRZEZ ADMINISTRACJĘ LOKALNĄ. PRZYKŁAD POWIATU OLESKIEGO

Abstract

The scientific description includes elements such as the strength and resources of the Olesie country to respond to threats. It also includes situations that have occurred in the Olesie county and the possibility of using force to their liquidation. The author describes the tasks of volunteer and professional firefighters as well as. operation of the crisis management center and county municipalities. Examples shown in the study are true and show what actually happened rather than what should have been done.

Key words: threat, risk, crisis management, local government, administrative district.

Abstrakt

W opracowaniu skupiono się na takich elementach jak siły i środki powiatu oleskiego służące do reagowania na zagrożenia. Przedstawione zostały również sytuacje jakie miały miejsce na terenie powiatu oleskiego oraz możliwości wykorzystania sił do ich

likwidacji. W tym kontekście opisane zostały głównie zadania straży pożarnej ochotniczej jak i zawodowej oraz działania centrum zarządzania kryzysowego powiatu jak i gminy. Przykłady ukazane w opracowaniu miały miejsce w rzeczywistości oraz podejmowane działania zostały opisane w sposób odzwierciedlający faktyczne wykonanie a nie zaś w jaki wykonane być powinny.

Słowa kluczowe: zagrożenie, ryzyko, zarządzanie kryzysowe, samorząd terytorialny, powiat.

„Doświadczenia minionych lat pokazują, że niezmiennie istnieje duże prawdopodobieństwo powstania sytuacji (w wyniku wyzwań i zagrożeń) będących następstwem katastrof i klęsk żywiołowych, ale również spowodowanych zamierzoną bądź niezamierzoną działalnością człowieka”⁶⁸ – jak pisze Sobolewski. Zagrożenie jest podstawową kategorią nauk o bezpieczeństwie: „bezpieczeństwo i przeciwstawne mu pojęcie niebezpieczeństwa pojawiły się wtedy, gdy człowiek nie tylko zaczął dostrzegać wszelkiego rodzaju zagrożenia ze strony innych ludzi i sił przyrody, ale wtedy, gdy ponad to uświadomił sobie potrzebę i możliwość unikania tych zagrożeń”⁶⁹. Natomiast „pod pojęciem zagrożenie rozumieć należy zdarzenie powstające losowo lub wywołane celowo, które wywiera negatywny wpływ na funkcjonowanie politycznych i gospodarczych struktur państwa, na warunki

⁶⁸ G. Sobolewski (red.), *Organizacja i funkcjonowanie centrum zarządzania kryzysowego*, AON, Warszawa 2011, s. 21.

⁶⁹ J. Piwowski, *Bezpieczeństwo jako pożądaný stan oraz jako wartość*, [w:] *Bezpieczeństwo jako wartość*, Kraków 2010, 56-57; por. W. Fehler, *Zagrożenie – kluczowa kategoria teorii bezpieczeństwa*, [w:] *Współczesne postrzeganie bezpieczeństwa*, K. Jałoszyński, B. Wiśniewski, T. Wojtuszek (red.) Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko-Biała 2007, s. 34.

bytowania ludności oraz stan środowiska naturalnego”⁷⁰. Nieco inne spojrzenie na definicję zagrożenia odnajdujemy w opracowaniu pod redakcją Grzegorza Sobolewskiego. Zawarta w nim definicja zagrożenia mówi, że jest to „sytuacja, w której pojawia się prawdopodobieństwo powstania stanu niebezpiecznego dla otoczenia. [...] Tak więc zagrożenie wymaga podejmowania działań (reagowania) celem niedopuszczenia do powstania i rozwoju sytuacji niebezpiecznej (kryzysowej)”⁷¹.

W związku z częstym występowaniem sytuacji zagrożeń wymagana jest odpowiednio szybka reakcja mająca na celu ograniczenie rozmiaru zaistniałego niebezpieczeństwa oraz podjęcie zdecydowanych kroków w celu ratowania zdrowia, życia i mienia ludzi. Jedną z ważniejszych funkcji współczesnego państwa jest zapewnienie obywatelom ochrony przed potencjalnymi i realnymi niebezpieczeństwami, które mogą im zagrażać⁷². To, jakimi siłami i środkami dysponuje odpowiedzialny na danym terenie organ administracji publicznej jest ważnym składnikiem kultury bezpieczeństwa podczas wystąpienia sytuacji kryzysowych. Fenomen kultury bezpieczeństwa towarzyszy człowiekowi zapewne od zarania dziejów „jest to ogół materialnego i pozamaterialnego dorobku człowieka, który służy jego szeroko (także pozamilitarnie) rozumianej obronności. Służy on *de facto* kultywowaniu, odzyskiwaniu (gdy utracono) i podnoszeniu poziomu

⁷⁰ W. Lidawa, W. Krzeszowski, W. Więcek, *Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych*, AON, Warszawa 2010, s. 7.

⁷¹ G. Sobolewski, op. cit., s. 21.

⁷² Art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483, z późn. zm.).

bezpieczeństwa określonego podmiotu. Składają się na nią wymiary mentalno-duchowy, organizacyjno-prawny i materialny.”⁷³.

Ważnym elementem drugiego filaru kultury bezpieczeństwa jest planowanie, a także prawidłowy i szybki przepływ informacji. Dotyczy on zarówno zagrożeń, jakie występują lub, jakie mogą wystąpić na terenie gminy jak również posiadanych zasobów sił i środków. „Jedną z grup w działaniu z zakresu zarządzania kryzysowego jest działanie przygotowawcze”⁷⁴.

Określenie zadań oraz dokładne informacje o siłach i środkach danego regionu umożliwiają szybkie i sprawne działanie.

Tematem opracowania jest przedstawienie możliwości powiatu oleskiego do reagowania na zagrożenia mogące wystąpić na jego terenie. Opracowanie wskaże działania i możliwości straży pożarnej oraz Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Występujące zagrożenia wymagają od służb ratowniczych ogromnej wiedzy teoretycznej i przygotowania praktycznego do likwidacji zagrożeń. Do realizacji tych zadań powołano ustawę z dnia 24 sierpnia 1991 roku o Państwowej Straży Pożarnej, w której „powołuje się Państwową Straż Pożarną jako zawodową, umundurowaną i wyposażoną w specjalistyczny sprzęt formację, przeznaczoną do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami”⁷⁵. Formacja ta jest wiodącą w kraju, jednak przeprowadzenie akcji ratowniczych nie było by możliwe bez obecności innych jednostek ochrony przeciwpożarowej, jakimi

⁷³ J. Piwowarski, Słowo Wstępne, [w:] „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje”, Apeiron WSBPI Wydawnictwo, 2012, nr. 9.; por. M. Cieślarczyk, *Kultura bezpieczeństwa i obronności* Siedlce 2011, s. 40, 91; por.

⁷⁴ W. Kitler (red.), *Planowanie Cywilne w Zarządzaniu Kryzysowym*, AON, Warszawa 2011, s.9.

⁷⁵ Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 roku o Państwowej Straży Pożarnej (tekst jednolity, Dz. U. z 2002 r., Nr 147 poz. 1230, ze zm.)

są na terenie powiatu oleskiego zakładowe i ochotnicze straże pożarne. Organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na obszarze powiatu jest starosta jako przewodniczący zarządu powiatu⁷⁶. Zadania jakie wykonuje to:

- monitorowanie, planowanie, reagowanie i usuwanie skutków zagrożeń na terenie powiatu;
- realizowanie zadań z zakresu planowania cywilnego a w szczególności:
 - opracowywanie planu zarządzania kryzysowego,
 - realizacja zaleceń do powiatowych planów zarządzania kryzysowego,
 - wydawanie zaleceń do gminnego planu zarządzania kryzysowego,
 - zatwierdzanie gminnego planu zarządzania kryzysowego;
 - zarządzanie, organizowanie i prowadzenie szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego;
- wykonywanie przedsięwzięć wynikających z planu operacyjnego funkcjonowania powiatów i miast na prawach powiatu;
- zapobieganie, przeciwdziałanie i usuwanie skutków zdarzeń o charakterze terrorystycznym;
- współdziałanie z Szefem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w zakresie przeciwdziałania, zapobiegania i usuwania skutków zdarzeń o charakterze terrorystycznym;
- organizowanie i realizację zadań z zakresu ochrony infrastruktury krytycznej.

Organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie gminy jest wójt, burmistrz, prezydent miasta⁷⁷. Wójt,

⁷⁶ Art.17 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z dnia 21 maja 2007 r. ze zm.).

⁷⁷ Art.19 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z dnia 21 maja 2007 r. ze zm.).

burmistrz, prezydent miasta zapewnia na obszarze gminy (miasta) realizację następujących zadań⁷⁸:

- 1) całodobowe alarmowanie członków gminnego zespołu zarządzania kryzysowego, a w sytuacjach kryzysowych zapewnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji oraz dokumentowania prowadzonych czynności;
- 2) współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej;
- 3) nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności;
- 4) współpracę z podmiotami realizującymi monitoring środowiska;
- 5) współdziałanie z podmiotami prowadzącymi akcje ratownicze, poszukiwawcze i humanitarne;
- 6) realizację zadań stałego dyżuru na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa.

W celu realizacji zadań, wójt, burmistrz, prezydent miasta może tworzyć centra zarządzania kryzysowego.

„Utworzone Centra Zarządzania Kryzysowego na szczeblu Powiatowym i Gminnym są elementem kierowania bezpieczeństwem narodowym, których główne zadania polegają na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, przygotowaniu do podejmowania nad nimi kontroli dzięki zaplanowanym działaniom oraz reagowaniu w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych jak również na odtwarzaniu infrastruktury lub przywróceniu jej pierwotnego charakteru”⁷⁹. Należy zauważyć, że powinno się zapobiegać sytuacjom kryzysowym aby nie rozwinęły się w kryzys „sytuacja kryzysowa [...] to sytuacja wpływająca negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia w znacznych rozmiarach lub

⁷⁸ Art. 20 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z dnia 21 maja 2007 r. ze zm.).

⁷⁹ Art.2 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z dnia 21 maja 2007 r. ze zm.).

środowiska, wywołująca znaczne ograniczenia w działaniu właściwych organów administracji publicznej ze względu na nieadekwatność posiadanych sił i środków”⁸⁰.

Niniejsze opracowanie omawia przygotowanie powiatu oleskiego do ochrony przed zagrożeniami i reagowaniu podczas ich wystąpienia przez jednostki Państwowej Straży Pożarnej, Ochotniczych Straży Pożarnych, Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego i Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Powiat oleski powstał 1 stycznia 1999 roku w wyniku wprowadzenia nowego podziału administracyjnego kraju (reforma administracyjna). Powiat oleski położony jest w północno - wschodniej części województwa opolskiego. Sąsiaduje on od strony zachodniej z powiatem kluczborskim, od południowo zachodniej z powiatem opolskim, od południa z powiatem strzeleckim, od południowo wschodniej strony z powiatem lublinieckim, od zachodniej z powiatem kłobuckim i od północnej z powiatem wieluńskim. Powiat stanowią cztery gminy miejsko wiejskie: Dobrodzień, Gorzów Śląski, Olesno, Praszka oraz trzy wiejskie: Radłów, Rudniki, Zębowice. Administracyjnie powiat dzieli się na 4 miasta, 219 miejscowości wiejskich i 102 sołectwa, powierzchniowo zajmuje 974 km²⁸¹.

Decydującym czynnikiem przy ocenie przygotowania powiatu oleskiego do reagowania na zagrożenia jest identyfikacja tych zagrożeń, które występują w każdej dziedzinie ludzkiego życia. Czynniki, decydujące o skali zagrożenia to: właściwości fizykochemiczne substancji, sposoby przewozu substancji niebezpiecznych, parametry realizowanych procesów

⁸⁰ Art.3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z dnia 21 maja 2007 r. ze zm.).

⁸¹ *Informator Gospodarczy Powiatu Oleskiego*, Starostwo Powiatowe w Oleśnie 2006 r.

technologicznych, warunki klimatyczne, rodzaj zabudowy oraz sposób jej wykonania.

Jak wspomniano na wstępie „pod pojęciem zagrożenie będziemy rozumieć zdarzenia wywołane celowo lub losowe, które wywierają negatywny wpływ na funkcjonowanie politycznych i gospodarczych struktur państwa, na warunki bytowania ludności oraz na stan środowiska naturalnego”⁸²

Przeprowadzona przez Wydział Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Oleśnie przy współudziale Komendy Powiatowej PSP, Komendy Powiatowej Policji oraz gminnych zespołów zarządzania kryzysowego uznano, że zagrożenia występujące na terenie powiatu podzielić należy w sposób następujący⁸³:

Zagrożenia główne powodujące powszechne niebezpieczeństwo dla ludności powiatu, środowiska oraz zwierząt:

1. Pożary przestrzenne;
2. Skażenia toksycznymi środkami produkcji;
3. Klęski żywiołowe – katastrofy naturalne lub zdarzenia noszące znamiona takich klęsk śnieżyce, susze, wichury, gradobicia, gwałtowne burze);
4. Epidemie chorób (ludzi i zwierząt);
5. Terroryzm.
 - a. Zagrożenia o charakterze lokalnym:
 1. Podtopienia terenów;
 2. Katastrofy drogowe;
 3. Katastrofy kolejowe;
 4. Awarie urządzeń sieci energetycznych, gazowych, wodnych i oczyszczania;

⁸²R. Grockiego (red.), *Zarządzanie kryzysowe*, Wydawnictwo Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalne. Warszawa 2000, s. 24.

⁸³ Plan Reagowania Kryzysowego Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Oleśnie

5. Katastrofy budowlane;
6. Agresywne zachowanie zwierząt i owadów;

Charakter gospodarczy oraz położenie geograficzne powodują, że powiat oleski jest bardzo specyficzny pod względem zagrożeń. Bardzo duże zalesienie powoduje duże zagrożenie pożarowe w powiecie. Ewentualny pożar nie tylko zagrażałby obszarom leśnym, i w bardzo wielu przypadkach stałby się realnym zagrożeniem dla osób zamieszkujących w bezpośrednim sąsiedztwie lasów. Zagrożenia w powiecie występuje także ze strony złej infrastruktury drogowej i niedostosowania się do warunków panujących na drodze, co powoduje znaczną ilość kolizji i wypadków drogowych. Brak specjalistycznego sprzętu ratownictwa chemicznego w razie powstania jakiejś katastrofy chemicznej lub ekologicznej stwarza również bardzo duże zagrożenie dla powiatu. Analizując zagrożenia na terenie powiatu oleskiego nasuwa się wniosek, że należy być przygotowanym zarówno do działań związanych z gaszeniem pożarów jak i usuwaniem skutków miejscowych zagrożeń, które utrzymują tendencję wzrostową. Służby ratownicze powinny być przygotowane na wypadek wystąpienia różnych zdarzeń, gdyż każde z nich jest niepowtarzalne.

Sily i środki powiatu oleskiego przeznaczone do reagowania podczas zagrożeń.

Sily i środki na poziomach administracyjnych są różnicowane ze względu na możliwości wystąpienia zagrożeń jak i obszaru objętego tym zagrożeniem. Liczebność tych środków zależy od obszaru oraz posiadanych zasobów. Jednym z ważniejszych elementów planu jest baza danych, która obejmuje najpotrzebniejsze elementy wykorzystywane w działaniach. „Elementy, jakie powinien zawierać zbiór danych to: system wykrywania i alarmowania, zasoby straży pożarnych, policji, sił

porządkowych ochronnych, sił wojskowych planowanych do wsparcia działań formacji Obrony Cywilnej, weterynarii, Sanepidu, możliwości kwaterunkowe, żywieniowe, zasoby ochrony zdrowia”⁸⁴.

Sily i środki jednostek ochrony przeciwpożarowej powiatu oleckiego do zwalczania zagrożeń.

Jednostki ochrony przeciwpożarowej na poziomie powiatowym wykonują wszystkie podstawowe zadania Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego, związane z obszarem powiatu. System na terenie powiatu tworzą Komenda Powiatowa (Miejska) Państwowej Straży Pożarnej, jednostki ochrony przeciwpożarowej z terenu powiatu włączone do KSRG, powiatowy zespół reagowania kryzysowego, inne służby włączone do systemu i inspekcje, straże, instytucje, specjaliści w sprawach ratownictwa i inne podmioty włączone do systemu w drodze umów cywilnoprawnej⁸⁵.

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Oleśnie, która jest organizatorem Jednostki Ratowniczo – Gaśniczej, dysponuje siłami i środkami KSRG na obszarze powiatu poprzez Centrum Powiadamiania Ratunkowego (CPR), organizuje i prowadzi akcje ratowniczo – gaśnicze oraz współpracuje z Komendantami Gminnymi Ochotniczych Straży Pożarnych. Równie ważnym zadaniem Komendy Powiatowej PSP jest rozpoznawanie zagrożeń, opracowanie planów ratowniczych na terenie powiatu, a także nadzorowanie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych, organizowanie szkoleń i ćwiczeń dla jednostek

⁸⁴ W. Kitler, *op. cit.* s.141

⁸⁵ Dz.U.2011.46.239

OSP. Na terenie powiatu oleskiego funkcjonują pięćdziesiąt dwie jednostki OSP w tym szesnaście zostało włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. Wszystkie jednostki wykonują zadania związane z walką z pożarami, niewielka część jednostek poza KSRG jest przygotowana do zadań związanych z likwidacją skutków klęsk żywiołowych, tylko jednostki KSRG są przygotowane do prowadzenia zadań z zakresu ratownictwa technicznego i medycznego.

Sily i środki jednostek samorządów terytorialnych powiatu oleskiego do zwalczania zagrożeń:

Jednostki samorządu terytorialnego odpowiedzialne są za bezpieczeństwo ludzi przebywających na tym terenie. Samorządy do dyspozycji podczas zdarzeń mogących zagrażać życiu i mieniu ludzkiemu wykorzystują swoje jednostki organizacyjne. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzeniu kryzysowym określiła zadania i możliwości, jakie organy, właściwe dla danego terenu muszą wykonać. Na terenie powiatu oleskiego funkcjonuje Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz działa Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego, który podczas zagrożenia zbiera się i podejmuje odpowiednie decyzje, dysponuje sprzętem, ostrzega, monitoruje, i koordynuje działania.

W dyspozycji PCZK pozostają:

1. środki łączności,
2. środki alarmowania,
3. pojazdy mechaniczne, uruchamianie zgodnie z właściwymi standardowymi procedurami operacyjnymi,
4. sprzęt zgromadzony w powiatowym magazynie OC,

5. siły i środki zespolonych inspekcji - dysponowane w ramach procedur wewnętrznych poszczególnych inspekcji, służb i straży.

W każdej Gminie na terenie powiatu oleskiego powołane zostały Gminne Zespoły Zarządzania Kryzysowego oraz Centra Zarządzania Kryzysowego, które pełnią stałe dyżury jedynie w przypadku wystąpienia zagrożenia.

Przykład zdarzenia w powiecie oleskim gdzie uruchomione zostały siły i środki jednostek samorządowych oraz jednostek ochrony przeciwpożarowej

W dniach 8 - 10 stycznia 2010r. opady deszczu w warunkach ujemnej temperatury spowodowały osadzenie się na koronach drzew oblodzenia, powodującego obłamywanie gałęzi, całych koron i przewracanie drzew (wystąpienie okiści lodowej) Podczas tego rodzaju sytuacji zaangażowanie sił i środków jest bardzo duże z uwagi na powstanie zagrożeń w wielu miejscach. Podczas takich sytuacji w stan gotowości postawione są duże ilości sił i środków, które, natychmiast reagują na zagrożenia. Poniżej przedstawiona sytuacja opisuje działania, jakie były podejmowane na terenie Gminy Gorzów Śląski w powiecie oleskim podczas wystąpienia okiści lodowej.

Pierwszą oznaką nadejścia niebezpieczeństwa było przesłane ostrzeżenie z Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Opolu (WCZK). 08.01.2010r. z WCZK Opole przysłano ostrzeżenie meteorologiczne, które informowało, że w piątek, 08.01.2010 r. po południu i w nocy z piątku na sobotę, 08/09.01.2010 r. na całym obszarze województwa opolskiego przewiduje się wystąpienie opadów śniegu powodujących przyrost pokrywy śnieżnej od 15 do 25 cm. Wieczorem i w nocy umiarkowany i dość silny wiatr, w porywach od 50 do 60 km/h,

będzie powodował zawieje i zamiecie. W sobotę, 09.01.2010 r. opady śniegu od południowego wschodu regionu po południu przechodzące w opady marznącego deszczu powodującego gołoledź. W nocy z soboty na niedzielę 09/10.01.2010 r. występować będą opady śniegu z deszczem i śniegu, miejscami marznącego deszczu powodującego gołoledź. W niedzielę, 10.01.2010 r. nadal występować będą opady śniegu, śniegu z deszczem i marznącego deszczu powodującego gołoledź.

Po otrzymaniu takiego ostrzeżenia Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego z Gminy Gorzów Śląski, dyżurny centrum powiadomił Burmistrza o konieczności spotkania i podjęcia stosownych działań. Po uzgodnieniu z szefem (Burmistrzem) podjęto działania mające na celu poinformowanie ludności z Gminy Gorzów Śląski. Przygotowano: ostrzeżenie meteorologiczne informujące o zagrożeniu udostępnione dla mieszkańców, poinformowano służby Gminne, Ochotnicze Straże Pożarne z terenu Gminy, zespół roboczy ds. zimowego utrzymania dróg, Zakład Usług Komunalnych, który świadczy usługi w odśnieżaniu dróg Gminnych, sołtysów poszczególnych miejscowości.

09.01.2010r.- z powodu intensywnych opadów śniegu wiele dróg było pokrytych śniegiem, co powodowało utrudnienia w przemieszczaniu się. Przekazano informacje do Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego (PCZK) w Oleśnie o stanie dróg na terenie Gminy Gorzów Śląski informacje uzyskiwane były od kierowców z jednostek OSP oraz od sołtysów.

O godzinie 03:11 Ochotnicza Straż Pożarna pomogła karetce pogotowia dojechać do pacjenta, z powodu zasypanej drogi Pawłowice Dębina karetka utknęła w zaspie. Dzięki szybkiej interwencji straży karetka mogła pomóc osobie potrzebującej. Po południu 09.01.2010 r. opady śniegu przeszły w opady marznącego deszczu powodującego gołoledź oraz nadmierne

obciążenie dla drzew, które pod wpływem ciężaru zaczęły się uginać i powodować zagrożenie. Z powodu powalonego drzewa na linii energetyczne w godzinach wieczornych przerwana została dostawa energii elektrycznej w miejscowości Skrońsko. Poinformowano WCZK Opole o sytuacji w Gminie z powodu braku prądu. W miejscowości Skrońsko od godz. 22:00 był brak prądu spowodowany awarią linii wysokiego napięcia. Powiadomione służby zmagaly się z dotarciem na miejsce awarii, gdyż warunki pogodowe były niesprzyjające oraz nie było wiadomo gdzie wystąpiła awaria. Decyzją Burmistrza monitorowano sytuację, wyznaczono pracownika zajmującego się Zarządzaniem Kryzysowym do kontrolowania oraz informowania o zdarzeniach i podjętych działaniach na terenie Gminy Gorzów Śląski.

10.01.2010r., opady marznącego deszczu spowodowały oblodzenie konarów drzew oraz linii energetycznych, co powodowało ich uszkodzenie. Od godz. 03:30 do godz. 22:00 Ochotnicze Straże Pożarne z terenu Gminy interweniowały czternaście razy.

Interwencje straży polegały na usunięciu konarów drzew z jezdni oraz zabezpieczenie zerwanych linii energetycznych. Od godz. 7:00 PCZK w Oleśnie poinformowało o braku prądu na terenie powiatu oleckiego. Decyzją Burmistrza było uruchomienie o godz. 7:05 GCZK Gorzów Śląski w remizie OSP Gorzów Śląski w Centrum Internetowym oraz zwołaniu Grupy Operacji i Organizacji Działań, po otrzymaniu informacji o trudnych warunkach panujących w Powiecie oleckim. GCZK przekazywało informację do PCZK oraz przyjmowało zgłoszenia o awariach oraz o utrudnieniach występujących na terenie Gminy Gorzów Śląski. Poinformowano straże o możliwości wystąpienia długotrwałych akcji ratowniczych oraz poproszono o sprawdzenie stanu paliw oraz sprawności sprzętu będącego na wyposażeniu jednostki. Informowano na bieżąco zakład energetyczny posterunek Gorzów

Śląski o awariach. Przekazywano informację o zdarzeniach do PSP Olesno. Na terenie Gminy Gorzów Śląski działania GCZK, Grupy Operacji i Organizacji Działań Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Szefa i Zastępcy Szefa Zespołu związane z atakiem zimy rozpoczęły się dnia 10.01.2010r., o godz. 6:55 a zakończyły się 10.01.2010r., o godz. 23:10.

Działania centrum:

7:00 – informacja z PCZK Olesno do Pracownika zajmującego się zarządzaniem kryzysowym (Dyżurny GCZK) o braku prądu na terenie Powiatu Oleskiego.

7:20 – potwierdzenie braku prądu w Skrońsku przez Dyżurnego GCZK do PCZK.

8:00 – sprawdzenie zerwanej linii energetycznej przy rzece Proсна (zabezpieczenie zerwanej linii przez OSP Gorzów Śląski).

8:20 – 11:15 – Sprawdzanie w terenie dróg (Dyżurny GCZK)

O godzinie 15:40 dyżurny GCZK z polecenia Burmistrza zebrał członków GZZK:

Przyjęte zgłoszenia to:

1. konary na drogach,
2. nachylone drzewo nad linią energetyczną w Kozłowicach Osiedle Siwe,
3. zerwanie linii energetycznej przy moście na rzece Proсна,
4. zerwanie linii energetycznej w miejscowości, Pakoszków co spowodowało brak prądu dla trzech gospodarstw domowych,
5. przyjęcie zgłoszenia o braku prądu w miejscowości Jastrzygowice, Skrońsko, Uszyce.

Niespotykanym na terenie powiatu oleskiego zagrożeniem był wypadek lotniczy prywatnego śmigłowca BELL 407 pomiędzy miejscowościami Skrońsko Kozłowice. 15.12.2010 r. Po godzinie 14:00 między miejscowościami Skrońsko i Kozłowice (gm. Gorzów

Śląski) siedem zastępów straży pożarnej brało udział w działaniach ratowniczych po upadku śmigłowca BELL 407. Prawdopodobnie podczas podchodzenia do lądowania, śmigłowiec spadł na pole w terenie niezabudowanym. W pierwszej fazie działań strażacy przeprowadzili rozpoznanie i udzielili kwalifikowanej pierwszej pomocy poszkodowanemu pilotowi. Po przybyciu Zespołu Ratownictwa Medycznego poszkodowanego ustabilizowano na noszach typu deska i wspólnie z ratownikami medycznymi ewakuowano ze strefy zagrożenia. Rannego pilota pogotowie ratunkowe odwiozło do szpitala w Oleśnie. W celu uniknięcia powstania pożaru miejsce zostało oznakowane i zabezpieczone prądem piany średniej. W działaniach ratowniczych brały udział 3 zastępy z oleskiej komendy PSP oraz cztery jednostki OSP z Gorzowa Śl., Kozłowic, Skrońska i Jam. W wyniku wypadku zniszczeniu uległ śmigłowiec o wartości około 3 mln. zł. Późniejsze działania jednostki OSP Gorzów Śląski polegały na zabezpieczeniu miejsca do przyjazdu komisji do spraw wypadków lotniczych z Warszawy. Działania były prowadzone przy bardzo niskich temperaturach: minus 25 stopni Celsjusza, co powodowało dodatkowe utrudnienia.

Rysunek 1. Wypadek śmigłowca BELL 407, Źródło: Własne Foto: Tomasz Olejnik

Rozwój cywilizacyjny zmusza do szukania rozwiązań mających na celu pełniejsze zapewnienie szeroko rozumianego bezpieczeństwa mieszkańcom danego regionu. Odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa ludziom zamieszkującym teren powiatu przypisana zastała organom administracji samorządowej

reprezentowanym przez starostę. Realizuje on swoje zadania przy pomocy jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz jednostek, instytucji i zespołów wspierających działania jednostek ochrony przeciwpożarowej.

Starosta oleski oraz wójtowie i burmistrzowie w celu zapewnienia szeroko rozumianego bezpieczeństwa powinni przygotować powiat do następujących zagrożeń:

- zagrożenie pożarowe w przemyśle;
- zagrożenie pożarowe w obiektach użyteczności publicznej;
- zagrożenie pożarowe miejscowości;
- zagrożenie pożarowe kompleksów leśnych;
- zagrożenie chemiczne i ekologiczne;
- zagrożenie w transporcie;
- zagrożenia związane z wypadkami lotniczymi.

Zdecydowana większość zdarzeń powstałych w powiecie oleskim może być usunięta przy pomocy sił i środków z terenu powiatu. Istnieje jednak grupa zdarzeń, które ze względu na wielkość lub potrzebę użycia specjalistycznego sprzętu wymagają zaangażowania sił ratowniczych spoza terenu powiatu.

Do tych zdarzeń zaliczyć można:

- duże pożary kompleksów leśnych,
- wypadki i katastrofy z udziałem środków transportu przewożących materiały niebezpieczne,
- skażenie środowiska substancjami chemicznymi,
- wystąpienie dużych klęsk i katastrof spowodowanych siłami natury.

Podsumowując niniejsze opracowanie warto zauważyć, że „katalog zagrożeń w bezpieczeństwie pojedynczych osób, grup społecznych i wszelkiego typu organizacji jest zbiorem otwartym,

Zazwyczaj zagrożeniom tym nie można zapobiegać w sposób skuteczny⁸⁶.

Warto tu zgodzić się ze stwierdzeniem Grzegorza Sobolewskiego, że „taki stan rzeczy sprawia, iż coraz większego znaczenia nabiera problematyka zarządzania kryzysowego jako szereg przedsięwzięć, które mają na celu oniżenie ryzyka związanego z możliwością wystąpienia zagrożeń oraz wytworzenie sprawnych mechanizmów przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych działań, a tym samym zapewnienie bezpieczeństwa ludzi, mienia i środowiska w państwie⁸⁷”.

⁸⁶ J. Stawicka, B. Wiśniewski, R. Socha (red.), *Zarządzanie kryzysowe. Teoria, Praktyka, Konteksty, Badania*, WSPol, Szczytno 2011, s. 5.

⁸⁷ G. Sobolewski, op. cit. s. 86.

Bibliografia

Akty prawa

1. Plan Reagowania Kryzysowego Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Oleśnie.
2. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 roku o Państwowej Straży Pożarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r., Nr 147 poz. 1230, ze zm.).
3. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z dnia 21 maja 2007 r. ze zm.).

Wydawnictwa zwarte

1. Fehler W., *Zagrożenie – kluczowa kategoria teorii bezpieczeństwa*, [w:] *Współczesne postrzeganie bezpieczeństwa*, K. Jałoszyński, B. Wiśniewski, T. Wojtuszek (red.) Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko-Biała 2007.
2. Grocki R. (red.), *Zarządzanie kryzysowe*, Wydawnictwo Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Warszawa 2000.
3. Kitler W. (red.), *Planowanie Cywilne w Zarządzaniu Kryzysowym*, AON, Warszawa 2011.
4. Lidawa W., Krzeszowski W., Więcek W., *Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych*, AON, Warszawa 2010.
5. Piwowarski J., Słowo Wstępne, [w:] „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje”, Apeiron WSBPI Wydawnictwo, 2012, nr 9.
6. Piwowarski J., *Bezpieczeństwo jako pożądaný stan oraz jako wartość*, [w:] *Bezpieczeństwo jako wartość*, Kraków 2010, 56-57.

7. Sobolewski G. (red.), *Organizacja i funkcjonowanie centrum zarządzania kryzysowego*, AON, Warszawa 2011.
8. Stawicka J., Wiśniewski B., Socha R. (red.), *Zarządzanie kryzysowe. Teoria, Praktyka, Konteksty, Badania*, WSPol, Szczytno 2011.

Inne

1. *Informator Gospodarczy Powiatu Oleskiego*, Starostwo Powiatowe w Oleśnie 2006 r.